



O'zbekiston Professional futbol ligasi  
**BIRINCHI LIGA REGLAMENTI**  
2023

**UZBEKISTAN**  
PROFESSIONAL FOOTBALL  
LEAGUE



Mazkur Reglament (bundan buyon — reglament) O'zbekiston Professional futbol ligasi tomonidan ishlab chiqilgan. Ushbu Reglament O'zbekistonda yarim professional futbol jamoalari o'rtasida 2023-yilgi musobaqalarini o'tkazishning shartlari va nizomlarini belgilovchi me'yoriy hujjatdir. U FIFA, OFK, O'FA, O'zPFL ustavlari hamda amaldagi qonunchilikka muvofiq ishlab chiqilgan.



**UZBEKISTAN**  
**PROFESSIONAL FOOTBALL**  
**LEAGUE**

## Mundarija

<b>1-bob</b>	Umumiy qoidalar	<b>6</b>
<b>2-bob</b>	Musobaqa o'tkazishdan ko'zlangan maqsad	<b>6</b>
<b>3-bob</b>	Musobaqani boshqarish tartibi	<b>6</b>
<b>4-bob</b>	Musobaqa o'tkaziladigan joy	<b>6</b>
<b>5-bob</b>	Birinchi liga formati	<b>7</b>
<b>6-bob</b>	Birinchilik kubogi formati	<b>7</b>
<b>7-bob</b>	Musobaqa g'olibini aniqlash tartibi	<b>8</b>
<b>8-bob</b>	Musobaqa sovrindorlarini taqdirlash tartibi	<b>9</b>
<b>9-bob</b>	Futbol jamoasining musobaqadagi faoliyatini tartibga solish	<b>9</b>
<b>10-bob</b>	Musobaqa hujjatlari va ularni rasmiylashtirish tartibi	<b>10</b>
<b>11-bob</b>	Futbolchi bilan tuzilgan mehnat shartnomasini ro'yxatga olish tartibi	<b>11</b>
<b>12-bob</b>	Legioner va xorijlik mutaxassisni ro'yxatdan o'tkazish uchun alohida shartlar	<b>12</b>
<b>13-bob</b>	Liga ro'yxatidan o'tgan futbolchining musobaqadagi ishtirokini tartibga solish	<b>13</b>
<b>14-bob</b>	Futbol jamoasi, jamaa rasmisi hamda futbolchi majburiyatini tartibga solish	<b>13</b>
<b>15-bob</b>	Rasmiy uchrashuvni o'tkazish tartibi	<b>15</b>
<b>16-bob</b>	Jamoaning musobaqada ishtirok etishi uchun moliyaviy shartlar	<b>18</b>
<b>17-bob</b>	Liga komissarining musobaqadagi faoliyatini tartibga solish	<b>18</b>
<b>18-bob</b>	Musobaqada hakamlik qilishni tartibga solish	<b>19</b>
<b>19-bob</b>	Musobaqada nazoratchilik qilishni tartibga solish	<b>20</b>
<b>20-bob</b>	Hakam qaroriga shikoyat yoki e'tiroz berish tartibi	<b>20</b>

**UZBEKISTAN**  
**PROFESSIONAL FOOTBALL**  
**LEAGUE**

## To'liq va qisqa nomlar – atamalar ta'rifi

### Boshqaruv

FIFA	Xalqaro futbol federatsiyalari assotsiatsiyasi
OFK	Osiyo futbol konfederatsiyasi
O'FA	O'zbekiston futbol assotsiatsiyasi
O'zFHM	O'zbekiston futbol hakamlari markazi
O'zPFL	O'zbekiston professional futbol ligasi
HA	Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahar hududiy assotsiatsiyalari

### Ishtirokchi

Professional futbol klubi	OFK litsenziyasini qo'lga kiritgan futbol klubi
Yarim professional futbol klubi	OFK litsenziyasini qo'lga kirta olmagan futbol klubi
Musobaqa qatnashchisi	Musobaqada ishtirok etayotgan futbol klubi
Farm-jamoa	Professional futbol klubi qoshida tashkil etilgan zaxira jamoasi
FA	Futbol akademiyasi
FMM	Futbol mahorat maktabi
BO'FM	Bolalar-o'smirlar futbol maktabi
BO'SM	Bolalar-o'smirlar sport maktabi

### Musobaqa

Musobaqa Superliga	O'zPFL tomonidan o'tkaziladigan musobaqa O'zbekiston professional futbol klublari ishtirokidagi oliy toifali musobaqa
Pro liga	O'zbekiston professional va yarim professional futbol klublari ishtirokidagi birinchi toifali musobaqa
U21 championati	Superliga klublari qoshidagi 22 yoshgacha bo'lgan futbolchilar o'tasida o'tkaziladigan musobaqa
U19 championati	Superliga va Pro liga klublari qoshidagi 20 yoshgacha bo'lgan futbolchilar o'tasida o'tkaziladigan musobaqa
Rasmiy uchrashuv (uchrashuv)	Musobaqa doirasida o'tkaziladigan rasmiy o'yin

### Rasmiy

Liga komissari	O'zPFL tomonidan uchrashuvning tashkil etilishi va o'tkazilishini nazorat qilish uchun tayinlangan shaxs
Inspektor	O'zFHM tomonidan tayinlangan va uchrashuv davomida hakamlarni baholab boradigan shaxs
Hakam	O'zFHM tomonidan futbol o'yini qoidalari va tartibga soluvchi boshqa hujjatlarga muvofiq uchrashuvni nazorat qilish va boshqarish uchun tayinlangan shaxs
VAR	Video yordamchi hakam
Stadion rasmiysi	Uchrashuv o'tadigan stadion uchun javobgar shaxs
Klub rasmiysi	Klub uchun javobgar bo'lgan hamda O'zPFL ro'yxatidan o'tgan futbolchidan tashqari istalgan shaxs
Uchrashuv rasmiysi	Hakamlar, inspektor hamda Liga komissari
Xavfsizlik uchun mas'ul	Ichki ishlar, Milliy gvardiya, FVV xodimlari, shuningdek, klubning xavfsizlik bo'yicha ofitseri, stadion styuardlari
Mahalliy koordinator	HA mas'ul xodimi
Legioner	O'zbekiston futbol klubiga ishlash uchun taklif etilgan chet ellik sportchi
Xorijiy mutaxassis	O'zbekiston futbol klubiga ishlash uchun taklif etilgan xorij fuqarosi

## Boshqalar

Mehnat shartnomasini ro'yxatga olish	Futbol klubga tegishli futbolchi yoki rasmiy shaxsnı musobaqada ishtirok etishi uchun mehnat shartnomasini ro'yxatdan o'tkazish jarayoni
Transfer oynasi	Futbolchining kelgusi yoki joriy musobaqada ishtirok etishi uchun u klubdan bu klubga o'tishi mumkin bo'lgan davr
Transfer	Futbolchining musobaqada ishtirok etishiga ruxsat berilishi bilan yakunlangan bir klubdan boshqasiga o'tishi
Transfer shartnomasi	Futbolchining o'tish tartibi, muddati va shartlari (shu jumladan, xarajatlarni qoplash shartnomasi mavjudligida futbolchilarning o'qitilishi, tayyorlanishi, mahoratini takomillashtirishi uchun sarflangan xarajatlarni to'lash)ni belgilovchi, futbol klubi yoki futbol klubi va sport maktabi o'rtaida tuziladigan ikki tomonlama kelishuv
Ijara shartnomasi	Ikki klub va futbolchi o'rtaida tuziladigan, o'tishning tartibi, muddati va shartlari (shu jumladan, to'lovlar)ni belgilaydigan uch tomonlama shartnomasi
XTS Sport mavsumi	Xalqaro transfer sertifikati kalender yili doirasida rasmiy musobaqaga tayyorgarlik ko'rish va bevosita musobaqa vaqtini o'z ichiga olgan davr. Musobaqa davri uning qatnashchilari o'rtaida o'tkaziladigan birinchi rasmiy uchrashuv kunidan boshlanadi va oxirgi rasmiy uchrashuv kuni bilan yakunlanadi.

**UZBEKISTAN**  
**PROFESSIONAL FOOTBALL**  
**LEAGUE**

**1-bob**  
Umumiy qoidalar

1.1. Mazkur Reglament Birinchi liga jamoalari ishtirokidagi musobaqalarni (keyingi o'rirlarda — musobaqa) o'tkazish tartibini belgilaydi.

1.2. O'zPFL (keyingi o'rirlarda — Liga) musobaqa tashkilotchisi hisoblanadi. Musobaqa doirasidagi futbol uchrashuviga (keyingi o'rirlarda — rasmiy uchrashuv yoki uchrashuv) hakam va nazoratchilar O'zFHM bilan imzolangan shartnoma asosida jalg qilinadi.

1.3. Mazkur Reglament faqatgina o'zbek tilida chop etilgan.

**2-bob**  
Musobaqa o'tkazishdan ko'zlangan maqsad

2.1. Musobaqa:

- O'zbekistonning havaskor futbol jamoalarini yarim professional futbol jamoasiga hamda yarim profesional futbol jamoalarining bosqichma-bosqich professional futbol klubiga aylanishiga ko'maklashish;
- bolalar-o'smirlar futbol maktablari, hududiy futbol akademiyalari, futbol klublari qoshida tashkil etilgan futbol akademiyalari bitiruvchilarining professional futbolchi sifatida shakllanib borishiga ko'maklashish;
- hududiy assotsiatsiyalar tomonidan o'tkaziladigan Ikkinchi liga musobaqasi g'oliblari uchun professional maqomga ega bo'lgan Pro liga musobaqasiga qadar bo'lgan masofani yaqinlashtirish kabi maqsadlarni ifoda etadi.

**3-bob**  
Musobaqani boshqarish tartibi

3.1. Musobaqani boshqarish, tashkil etish va o'tkazilishini nazorat qilish Liga tomonidan amalga oshiriladi.

3.2. Liga boshqa musobaqalar ham tashkil etadi va ularni quyidagi reglamentlar bilan tartibga soladi:

- "O'zbekiston kubogi, Superkubogi hamda o'tish musobaqalarini o'tkazish reglamenti";
- "Superliga va Pro liga reglamenti".

3.3. Musobaqa ushbu reglament, shuningdek, FIFA, OFK, O'FA, Liga tomonidan tasdiqlangan va Reglamentga kiritilgan qo'shimchalar, maxsus nizomlar, ilovalar asosida o'tkaziladi.

**4-bob**  
Musobaqa o'tkaziladigan joy

4.1. Musobaqa Liga tomonidan ruxsat etilgan stadionlarda o'tkaziladi.

4.2. Musobaqa qatnashchisi o'z stadioniga ega bo'lmasa hamda uy uchrashuvini o'tkazish uchun boshqa tashkilotga qarashli stadion bilan shartnomaga tuzish majburiyati yuzaga kelsa, u holda mazkur shartnomaga Liga ishtirokida uch tomonlama tuzilishi talab etiladi.

4.3. Fors-major holatida uchrashuvni o'tkazish uchun stadionni o'zgartirishga to'g'ri kelsa, mezbon futbol klubiga Liga bilan uch tomonlama kelishuvga erishgan stadionlardan birida rasmiy uchrashuvni o'tkazish uchun ruxsat beriladi.

4.4. Rasmiy uchrashuvdan bir kun avval mezbon klub Liga komissariga stadionning o'yinga tayyorgarligi to'g'risida dalolatnomaga taqdim etadi. Liga komissari mazkur dalolatnomasiz uchrashuvni o'tkazmaslikka haqli.

4.5. Musobaqa qatnashchisi stadionga qo'yilgan talabni lozim darajada bajara olmasa, Liga mazkur jamoaning uy uchrashuvini raqib jamoa maydoniga ko'chirishga haqli.

#### **5-bob**

##### Birinchi liga formati

5.1. Birinchi liga jami 17 turdan iborat bir davrali tizimda o'tkaziladi. Bunda har bir klub o'zaro bir martadan to'qnash keladi.

5.2. Mazkur bobning 1-bandisi qatnashchi jamoalar soniga qarab o'zgarishi mumkin. Har qanday holatda ham jamoalar faqatgina 1 martadan maydonga tushishi ta'minladi.

5.3. Jamoalarning uy hamda safardagi raqiblari qur'a yordamida aniqlab olinadi. Ikki jamoaning o'zaro o'yini faqatgina bir marta u yoki bu jamoa maydonida bo'lib o'tadi.

5.4. Musobaqaga berger tizimida qur'a tashlanadi. Bunda Liga stadionlar, shaharlar hamda boshqa asosli sabablardan kelib chiqib, futbol klublarini qur'a oldidan juftliklarga ajratib olish huquqiga ega.

5.5. Birinchi liga yakuniga ko'ra g'olib chiqqan jamoa Pro ligaga o'tish o'yinida ishtirok etish huquqini qo'lga kiritadi.

5.7. Mazkur bobning 5-bandida ko'rsatilgan o'tish o'yiniga poytaxt Toshkent mezbonlik qiladi.

5.6. Birinchi liga yakuniga ko'ra 17-o'rinni egallagan jamoa kelasi mavsum uchun musobaqa bilan xayrlashadi. Mazkur jamoa, shuningdek, Birinchilik kubogida ham ishtirok etmaydi.

#### **6-bob**

##### Birinchilik kubogi formati

6.1. Birinchilik kubogi Birinchi liga musobaqasidan keyin bo'lib o'tadi va unda ko'pi bilan 16 ta jamoa ishtirok etadi. Reglamentning 5.6-bandidan kelib chiqib, Birinchi ligani 17-o'rinda yakunlagan jamoa mazkur musobaqada qatnashmaydi.

6.2. Musobaqa qatnashchilari qur'a oldidan umumiy 2 ta savatga ajratib olinadi. Bunda Birinchi liga yakuniga ko'ra dastlabki 8 o'rinni qo'lga kiritgan jamoalar 1-savatdan joy oladi. Mos ravishda 9-16 o'rinnlar 2-savatda bo'ladi. Bir savatdan o'rin olgan jamoalar 1/8 finalda o'zaro to'qnash kelmaydi.

1/4 final bosqichidan boshlab qur'a oldidan hech qanday savatlar bo'lmaydi.

6.3. Mazkur bobning 2-bandi musobaqada ishtirok etuvchi jamoalar soni 16 tadan kam bo'lgani holatida eng yaxshi jamoa yoki jamoalarning 1/4 finalga to'g'ridan-to'g'ri yo'llanma olishi bilan tartibga solinadi.

6.4. Musobaqa 1/8, 1/4, 1/2 hamda final bosqichlaridan iborat bo'ladi. Finaldan tashqari barcha bosqichlar uy-safar tizimida o'tkaziladi. Ikki o'yin natijasiga ko'ra mag'lub jamoa musobaqadagi ishtirokiga yakun yasaydi.

Final o'yiniga poytaxt Toshkent mezbonlik qiladi.

6.5. Musobaqa davomida safarda urilgan gollar hech qanday ustunlik bermaydi va hech bir bosqichda qo'shimcha taymlarga murojaat qilinmaydi. Ikki o'yin natijasiga ko'ra hisob teng bo'lsa, navbat darhol penaltilar seriyasiga beriladi.

6.6. Musobaqa g'olibi reglamentning 5.5-bandidan kelib chiqib, Pro ligaga o'tish o'yinida Birinchi liga g'olibiga qarshi maydonga chiqadi. Mazkur bellashuvga poytaxt Toshkent mezbonlik qiladi.

6.7. Reglamentning 5.5-bandidi hamda mazkur bobning 6-bandidi umumlashgan holda Birinchi liga g'olibi va Birinchilik kubogi g'olibi o'zaro Pro liga yo'llanmasi uchun kurash olib boradi. Bunda g'olib jamoani 90 daqiqa ichida aniqlashning imkonini bo'lmasa, har biri 15 daqiqadan iborat ikki qo'shimcha taym belgilanadi. Shunda ham g'olib aniqlanmasa, navbat penaltilar seriyasiga beriladi.

### **7-bob**

Musobaqa g'olibini aniqlash tartibi

7.1. Musobaqa qatnashchisining o'rni uning to'plangan ochkolari yig'indisiga ko'ra aniqlanadi.

7.2. Har bir uchrashuvdagi g'alaba uchun musobaqa qatnashchisiga 3 ochko, durang uchun 1 ochko, mag'lubiyat uchun 0 ochko yoziladi.

7.3. Ikki va undan ortiq qatnashchi to'plagan ochkolar teng bo'lib qolsa, ularning o'rni quyidagi ketma-ketlik bo'yicha aniqlanadi:

- o'zaro uchrashuv(lar) natijasiga ko'ra;
- barcha uchrashuvlarda urilgan va o'tkazib yuborilgan to'plar farqiga ko'ra;
- barcha uchrashuvlarda urilgan to'plar soniga ko'ra;
- barcha uchrashuvlarda raqib maydonida urilgan to'plar soniga ko'ra;
- barcha uchrashuvlarda erishilgan g'alabalar soniga ko'ra;

- barcha uchrashuvlarda uchralgan mag'lubiyatlar sonining aks ta'siriga ko'ra;
- barcha uchrashuvlarda safar o'yinlarida erishilgan g'alabalar soniga ko'ra;
- barcha uchrashuvlarda uy o'yinlarida uchralgan mag'lubiyatlar sonining aks ta'siriga ko'ra.

7.4. O'zaro uchrashuvda texnik mag'lubiyatga uchragan jamoa shu bobning 3 hamda 4-bandlardan istisno tariqada quyi o'rinni egallaydi.

7.5. Musobaqaning davom etishi va uning natijasini aks ettiradigan rasmiy ma'lumot Liga matbuot xizmati tomonidan tarqatiladi.

#### **8-bob**

##### **Musobaqa sovrindorlarini taqdirlash tartibi**

8.1. Birinchi ligada 1-o'rinni egallagan jamoaga maxsus kubok hamda 30 dona "oltin" medal taqdim etiladi.

8.2. Birinchilik kubogida 1-o'rinni egallagan jamoaga maxsus kubok hamda 30 dona medal taqdim etiladi.

8.3. Taqdirlash atributikalari Liga hisobidan tayyorlanadi.

#### **9-bob**

##### **Futbol jamoasining musobaqadagi faoliyatini tartibga solish**

9.1. Futbol jamoasining musobaqaga qo'shilishi yoki undan chiqib ketishi masalasi o'tgan mavsum musobaqasi natijasiga ko'ra hamda Liga Ijroiya qo'mitasi qaroriga ko'ra aniqlanadi.

9.2. Futbol jamoasi musobaqada qaysi o'rinni egallashidan qat'i nazar agar u Liga tomonidan qo'yilgan minimal talablarni bajara olmasa, mazkur jamoa musobaqadan chetlatishтирiladi.

9.3. Yakuniga yetgan mavsum natijasiga ko'ra yuqori toifadagi ligada qatnashish huquqini qo'lga kiritgan futbol jamoasi ushbu huquqdan voz kechsa yoki unda mazkur ligada ishtirok etish uchun Reglament, me'yoriy hujjatlar asosida qandaydir to'siq (cheklov) bo'lsa, uning o'rni mavsum yakuniga ko'ra keyingi o'rinni egallagan boshqa futbol jamoasi bilan emas, Liga litsenziyalashning minimal talablariga javob bera oladi deb topgan jamoa bilan to'ldiriladi.

9.4. Faqtgina OFK litsenziyasini qo'lga kiritgan futbol jamoasiga O'FA tomonidan professional futbol klubi maqomi beriladi.

9.5. Futbol jamoasi mavsum davomida Liga tomonidan ishlab chiqilgan minimal talablarni bajarishi shart.

9.6. O'zbekiston U17 va undan katta yoshdagagi terma jamoaga uch nafar futbolchisi jalg qilingan futbol jamoasi Musobaqa doirasidagi uchrashuv sanasini boshqa kunga ko'chirishni so'rab murojaat qilishga haqli.

9.7. Uchrashuvga uzrsiz sababga ko'ra kelmagan yoki boshqa sababga ko'ra texnik mag'lubiyat qayd etilgan jamoaga 0:3 hisobidagi texnik mag'lubiyat, raqib jamoaga esa 3:0 hisobidagi texnik g'alaba yoziladi.

9.8. Mazkur bobning 7-bandи bo'yicha ikki marta texnik mag'lubiyat qabul qilib olgan futbol jamoasi Liga qarori bilan musobaqa qatnashchilari safidan chiqariladi.

9.9. Futbol jamoasi uchrashuvni davom ettirishdan bosh tortsa va o'sha vaqtida hisob 0:3 dan yirikroq ko'rinishda bo'lsa, uchrashuvni davom ettirishdan bosh tortgan jamoaga mavjud hisob bilan texnik mag'lubiyat yoziladi.

Uchrashuv yakuniga ko'ra futbol jamoasiga texnik mag'lubiyat yozish zaruriyati vujudga kelsa va o'sha jamoa uchrashuvda 0:3 dan yirikroq hisobda mag'lubiyatga uchragan bo'lsa, texnik mag'lubiyat mavjud hisob bilan qayd etiladi.

9.10. Birinchi liga qatnashchilari safidan chetlashtirilgan futbol jamoa shu musobaqa doirasidagi qancha uchrashuv o'tkazganidan qat'iy nazar, uning barcha natijalari bekor qilinadi. Ogohlantirish va chetlashtirishlar o'z kuchini saqlab qoladi.

9.11. Futbol jamoasi O'zbekiston qonunchiligi asosida o'z nomi yoki tashkiliy-huquqiy shaklini o'zgartirsa, yangi jamoa avvalgi klubning huquqiy vorisi hisoblanadi va futbolchilar, murabbiylar, klubning boshqa xodimlari oldida oylik ish haqi hamda boshqa to'lovlari bo'yicha hisob-kitoblardagi buzilishlar uchun to'liq javobgar bo'ladi. Shuningdek, u O'FA, Liga va O'zbekiston soliq organlari oldidagi qarzdorlikni to'lash uchun javobgar hisoblanadi.

## 10-bob

### Musobaqa hujjatlari va ularni rasmiylashtirish tartibi

10.1. Futbol jamoasi musobaqada ishtirok etish oldidan yangi mavsum uchun yillik xarajatlar smetasi loyihasini shu klubni moliyalashtiruvchi tashkilot bilan kelishilgan holda tasdiqlagan bo'lishi talab etiladi.

10.2. Futbol jamoasiga futbolchini ro'yxatdan o'tkazish tasdiqlangan xarajatlar smetasi hamda klub o'z uy uchrashuvlarini o'tkazuvchi stadion akti Ligaga taqdim etilishi shartida ruxsat beriladi.

10.3. Futbol jamoasi uy uchrashuvlarini o'tkazuvchi va zaxira stadionlari aktini mavsumning ilk rasmiy uchrashuvi sanasidan kamida uch hafta avval Ligaga taqdim etishi talab etiladi.

10.4. Futbol jamoasidan talab qilinadigan hujjatlarni Liga uchun rasmiylashtirish huquqi klub rahbariyati tomonidan vakolatli shaxsga beriladi.

10.5. Futbol jamoasi o'z rasmiysi va futbolchisini ro'yxatdan o'tkazishi uchun quyidagi hujjatlar taqdim etiladi:

**Klub rasmiysi uchun:**

- fuqarolik pasporti yoki ID karta;
- futbol jamoasi bilan tuzilgan mehnat shartnomasi;
- O'zbekistonda ishlash huquqini beruvchi tasdiqnomma (xorijlik mutaxassis uchun);
- mutaxassislik bo'yicha diplom yoki sertifikat;
- fotosurat.

**Klub murabbiyi uchun:**

- fuqarolik pasporti yoki ID karta;
- futbol jamoasi bilan tuzilgan mehnat shartnomasi;
- O'zbekistonda ishlash huquqini beruvchi tasdiqnomma (xorijlik murabbiy uchun);
- talab etilgan murabbiylit litsenziysi;
- fotosurat.

**Futbolchi uchun:**

- fuqarolik pasporti yoki ID karta;
- tug'ilganlik haqidagi guvohnoma (ilk mehnat shartnomasini imzolayotgan futbolchi uchun);
- futbol jamoasi bilan tuzilgan mehnat shartnomasi;
- O'zbekistonda ishlash huquqini beruvchi tasdiqnomma (xorijlik futbolchi uchun) hamda XTS;
- futbolchi pasporti;
- transfer shartnomasi, ijara shartnomasi yoki sobiq klubi bilan mehnat munosabatlari bekor qilinganligini tasdiqlovchi hujjatlardan biri: mehnat shartnomasini bekor qilish to'grisidagi kelishuv, klub va futbolchi o'rtasidagi munosabatlar yakuni bo'yicha o'zaro e'tiroz mavjud emasligini tasdiqlovchi hujjat;
- futbolchining talab etilgan tibbiy tekshiruvdan o'tganligini tasdiqlovchi hujjat;
- fotosurat.

10.6. Musobaqada ishtirok etish huquqini beruvchi litsenziya hujjatlari rasmiylashtirilganidan so'ng litsenziyalar klubning vakolatli vakiliga uning imzosi bilan tasdiqlangan shaxsiy mas'uliyati ostida taqdim etiladi.

10.7. Jamoa o'z rahbariyati tarkibini Liga ro'yxatidan o'tkazish shart. Ular:

- bosh direktor (menejer);
- sport direktori;
- bosh murabbiy;
- katta murabbiy (yordamchi murabbiy);
- shifokor.

**11-bob**

**Futbolchi bilan tuzilgan mehnat shartnomasini ro'yxatga olish tartibi**

11.1. Futbolchini musobaqa uchun ro'yxatdan o'tkazish 2023-yilning 1-yanvar sanasidan boshlanadi hamda shu yilning 31-mart sanasida yakuniga yetadi.

Yozgi transfer oynasi 2023-yilning 1-iyulidan shu yilning 31-iyuliga qadar davom etadi.

11.2. Futbol jamoasi futbolchi yoki murabbiy bilan yilning istalgan davrida mehnat shartnomasi tuzish hamda unga o'zgartirish kiritish huquqiga ega. Mazkur mehnat shartnomasi yoki unga kiritilgan o'zgarish imzolangan kunidan boshlab 1 oy ichida Liga ro'yxatidan o'tkazilishi talab etiladi.

11.3. Jamoa o'z vakili bilan tuzilgan mehnat shartnomasini bekor qilsa, Liga uchun ichida bu haqda yozma ravishda ogohlantirilishi hamda ozod etilgan shaxs litsenziyasi Ligaga qaytarilishi shart.

11.4. Futbol jamoasi futbolchi bilan tuziladigan har qanday yangi shartnomani faqatgina transfer oynasi vaqtida Liga ro'yxatidan o'tkazishga haqli.

11.5. Futbolchiga litsenziya uning tibbiy ko'rikdan o'tganligi borasidagi ma'lumotnoma taqdim etilishi shartida beriladi. Bunda tibbiy ko'rik xulosalari Liga tomonidan belgilab berilgan tartib bo'yicha olib borilishi va futbolchining har bir tekshiruv bo'yicha tahlili alohida-alohida xulosa bilan taqdim etilishi shart.

11.6. Futbol jamoasining davlat tomonidan moliyalashtiriladigan sport maktabi bilan kelishuv shartnomasi mavjud bo'lsa, jamoa mazkur sport maktabining vazirlik ro'yxatida turgan o'quvchisi bilan kelishuv bitimi imzolashi va uni Liga ro'yxatidan o'tkazishi mumkin. Bunda jamoa mazkur futbolchi uchun Musobaqada ishtiroy etish litsenziyasini olishga haqli.

## 12-bob

Legioner va xorijlik mutaxassisni ro'yxatdan o'tkazish uchun alohida shartlar

12.1. Legioner yoki xorijlik mutaxassis bilan shartnoma imzolash oldidan futbol jamoasi mazkur shartnoma loyihasini Ligaga taqdim etishi va kelishishi talab etiladi.

12.2. Ro'yxatdan o'tkazilgan legioner yoki xorijlik mutaxassisga musobaqalarda ishtiroy etish uchun litsenziya tegishli davlat organi tomonidan chet el fuqarosiga O'zbekistonda mehnat faoliyati huquqini beruvchi tasdiqnomasi Ligaga rasman topshirilganidan so'ng beriladi.

12.3. Legioner yoki xorijlik mutaxassis xizmatidan foydalanuvchi futbol klubi ularni yangi mavsum hisobidan Liga ro'yxatidan o'tkazish uchun bir martalik pullik to'lovni amalga oshiradi. Agar legioner yozgi transfer oynasida boshqa klub safiga o'tsa, uning yangi klubi legioner futbolchi uchun to'lov amalga oshirmaydi.

12.4. Futbol jamoasiga 3 nafargacha legionerni ro'yxatdan o'tkazish uchun ruxsat etiladi.

12.5. Liga quyidagi holatlarda legionerni ro'yxatdan o'tkazmaslikka haqli:

- legionerni ro'yxatdan o'tkazish uchun to'lov amalga oshirilmagan bo'lsa;
- legioner bilan bog'liq qarzdorlik sabab O'FA yoki FIFA klubga nisbatan cheklov qo'ygan bo'lsa;

- ro'yxatdan o'tkazilgan legioner tegishli davlat organi tomonidan chet el fuqarosiga O'zbekistonda mehnat faoliyati huquqini beruvchi tasdiqnomasi olmagan bo'lsa.

12.6. Legioner futbolchi va xorijiy mutaxassisni ro'yxatdan o'tkazganlik uchun to'lov miqdori Liga Ijroiya qo'mitasi tomonidan tasdiqlanadi.

### 13-bob

Liga ro'yxatidan o'tgan futbolchining musobaqadagi ishtirokini tartibga solish

13.1. Liga jamoaning futbolchi bilan tuzgan mehnat shartnomasini yilning istalgan davrida ro'yxatdan o'tkazadi. Biroq futbolchini musobaqa uchun ro'yxatga olish faqatgina transfer oynasi vaqtida amalga oshiriladi.

13.2. Mehnat shartnomasi Liga ro'yxatidan o'tkazilgan futbolchining boshqa har qanday klub (ijara shartnomasi mavjud bo'lgan holat bundan mustasno) yoki Ligadan boshqa tashkilot o'tkazadigan musobaqa doirasida maydonga tushishi taqiqlanadi. Bunday holat aniqlansa, uning klubiga nisbatan jarima sanksiyasi qo'llaniladi.

13.3. Jamoa 22–25 nafar futbolchini Liga ro'yxatidan o'tkazishi talab etiladi. 2005-yil va undan kichik yoshdagi futbolchi yuqoridagi cheklovdan tashqari ro'yxatdan o'tkaziladi. Bunda jamoaning umumiy futbolchilar soni 40 nafardan oshmasligi kerak.

13.4. Musobaqada kelishuv bitimi bilan ro'yxatdan o'tish mazkur reglamentning 11.6-bandi bilan tartibga solinadi. Boshqa har qanday holatda futbolchi bilan mehnat shartnomasi tuzilgan bo'lishi talab etiladi.

13.5. Jamoa bir mavsum davomida umumiy hisobda 10 nafargacha futbolchini o'zi ishtirok etayotgan liganing boshqa jamoalariga ijara berishga haqli. Bunda biror jamoaga ko'pi bilan 2 nafargacha futbolchini ijara berish uchun ruxsat etiladi.

13.6. Jamoaga ijara shartnomasi asosida kelib qo'shilgan futbolchi o'zining asl jamoasiga qarshi o'yinda maydonga tushishga haqli. FIFA nizomidan kelib chiqib, futbolchiga egalik qiluvchi klub shu futbolchini ikkinchi tomonga ijara berayotganda mazkur qoidani chetlab o'tishi mumkin bo'lgan har qanday shart qo'yishi taqiqlanadi.

13.7. Kelishuv bitimi bilan ro'yxatdan o'tgan futbolchi O'FA va hududiy assotsiatsiyalar tomonidan o'tkaziladigan musobaqalarda to'p surishga haqli.

### 14-bob

Futbol jamoasi, jamoa rasmiysi hamda futbolchi majburiyatini tartibga solish

14.1. Futbol jamoasi reglamentda belgilangan majburiyatlarni bajarmaslik yoki lozim darajada bajarmaganlik uchun javobgar hisoblanadi.

14.2. Jamoa vakili yuqori darajadagi intizom, tartiblilik, uyushqoqlik, o'zaro va tomoshabinlarga nisbatan hurmatni namoyish etib, mazkur reglamentning barcha talablariga riosa qilishi talab etiladi.

14.3. Jamoa o'z vakillarining xulq-atvori uchun bevosita mas'ul. Ular Liga komissari, inspektor va hakamlar harakatiga aralashishi taqilanganadi.

14.4. Jamoa o'z tomoshabinlari (jamoa muxlislari), shuningdek, klub nomidan biror-bir uchrashuvda muayyan vazifani bajarayotgan har qanday shaxs xulqi uchun javobgar hisoblanadi.

14.5. Jamoa hamda stadion uchrashuv o'tkazilishi bilan bog'liq zarur tashkiliy masalalarni hal etish uchun mas'ul hisoblanadi. Ular uchrashuv xavfsizligi hamda tez tibbiy yordam uchun mas'ul organlar bilan hamkorlikda uchrashuvdan oldin, uchrashuv davomida va uchrashuvdan keyin stadionda, unga tutash hududda intizom hamda jamoatchilik tartibini saqlash uchun barcha zarur chorani ko'rishi talab etiladi.

14.6. Jamoa mazkur Reglamentning 15.11 hamda 15.12-bandlari bo'yicha bevosita javobgar hisoblanadi.

14.7. Jamoa xalqaro turnir yoki xorijdagi o'quv-mashg'ulot yig'ini muddati, joyi aniq bo'lishi bilan Ligani bundan xabardor qilishi talab etiladi.

14.8. Jamoa uchrashuv startiga 20 kundan kam bo'lмаган muddat bor vaqtida Ligaga mazkur uchrashuv sanasi yoki vaqtini o'zgartirish borasida batafsil asoslangan rasmiy murojaat bilan chiqishga haqli. Bunday holatda yakuniy qaror Liga tomonidan e'lon qilinadi.

14.9. Uchrashuv mezboni bo'lgan jamoa uchrashuv rasmiylarining xavfsizligi uchun to'liq javobgar hisoblanadi.

14.10. Uchrashuv rasmiylari xonasiga faqatgina Liga komissari ruxsat etgan shaxsning kirishi uchun ruxsat etiladi.

14.11. Mezbon jamoa uchrashuv uchun Liga taqdim etgan to'plardan kamida 6 tasini tayyorlashi hamda mazkur to'plardan uchrashuv yakuniga qadar to'liq foydalanilishini tashkil etishi talab etiladi.

14.12. Mezbon jamoa to'p uzatib turish uchun 6 nafar yoshi 12 dan kichik hamda 16 dan katta bo'lмаган, libosi maydonidagi futbolchi va hakam libosidan farqlanadigan ko'ngillilar guruhini (keyingi o'rinda – ballboy) taqdim etishi talab etiladi.

14.13. Liga komissari mezbon jamoadan uchrashuvni o'tkazishda ko'maklashuvchi qo'shimcha ko'ngillilar guruhini mazkur bobning 12-bandiga qo'shimcha ravishda talab qilishga haqli.

14.14. Uchrashuv davomida ovoz kuchaytirgich orqali e'lon qilinadigan har qanday xabar yoki signal Liga komissari bilan kelishilgan bo'lishi talab etiladi.

14.15. Liga komissari zaruriyatdan kelib chiqib, uchrashuvni o'tkazish uchun mazkur reglamentda qayd etilmagan kerakli vositalar bilan ta'minlash masalasini mezbon jamoadan talab qilishga haqli.

14.16. Mezbon jamoa uchrashuv rasmiylarining eng yaqin vokzal yoki aeroportdan mehmonxonagacha borishi, qaytishi, mashg'ulot o'tadigan kunlarda mehmonxonadan stadiongacha borishi va qaytishi uchun transport bilan ta'minlashi talab etiladi.

14.17. Mezbon jamoa o'yin tugashi bilan 120 daqiqa ichida inspektor hamda Ligaga uchrashuvning raqamli shakldagi videoyozuvini talab qilingan formatda taqdim etishi shart. Bunda tasvir jamoalarning maydonga chiqish paytidan to kiyinish xonasiga qaytishlarigacha shartli ravishda taymer yoqilgan holda butun uchrashuv davomida uzluksiz suratga tushirilishi zarur.

14.18. Favqulodda holatlar hamda epidemiologik vaziyatlarda musobaqaning tashkiliy masalalari qo'shimcha reglament yoki Liganing rasmiy talabi bilan tartibga solinadi.

### 15-bob

#### Rasmiy uchrashuvni o'tkazish tartibi

15.1. Har qanday jamoaning ikki rasmiy uchrashuvi o'rtasidagi vaqt oralig'i 48 soatdan kam bo'lmasligi ta'minlanadi.

15.2. Uchrashuvlar davomiyligi 45 daqiqadan ikki taym bo'ladi. Taymlar orasidagi tanaffus 15 daqiqani tashkil etadi.

15.3. Ob-havo haroratidan kelib chiqib, uchrashuv bosh hakami klublardan birining taklifiga ko'ra, bo'limlar davomida bir marta suv ichish uchun 1 daqiqadan ko'p bo'lмаган tanaffus e'lon qilishi mumkin.

15.4. Musobaqa oldi jarayoni quydagilarni o'z ichiga oladi (uchrashuv startigacha):

- 120 daqiqa — Liga komissarining stadionga kelishi;
  - 60 daqiqa — inspektor va hakamlarning kelishi;
  - 60 daqiqa — jamoalarning kelishi;
  - 60 daqiqa — uchrashuv qaydnomasini to'ldirish uchun futbolchilar litsenziyasini Liga komissariga taqdim etish;
  - 50–20 daqiqa — chigalyozdi mashg'ulotlari;
  - 15 daqiqa — futbolchilar libosi va ulardag'i belgilar tekshirushi, raqamlarning litsenziyaga muvofiqligi;
  - 10-5 daqiqa — jamoalarning tribuna osti yo'lakchasida saflanishi.
- Klublar Liga komissari taqdim etgan Countdown tartibiga qat'i rioya qilishi lozim.

15.5. Musobaqa davomida almashtiriladigan futbolchilarning ruxsat etilgan soni — uch urinishda 5 ta (bunda tanaffus vaqtidagi o'zgarish urinish sifatida qayd etilmaydi).

15.6. Jamoa musobaqa davomida Liga tomonidan taqdim etilgan professional futbol to'plaridan foydalanishi shart. Jamoa o'z mashg'ulotlari uchun to'plarni mustaqil ravishda sotib olishi talab etiladi.

15.7. Jamoa uchrashuv startidan 60 daqiqa avval futbolchilarning ismi-familiyasi, raqamlarini o'sish tartibida, rasmiy shaxslarning ismi-familiyasi va lavozimini

litsenziyada ko'rsatilgani bo'yicha kiritish uchun Liga komissariga ularning litsenziyasini taqdim etishi talab etiladi.

15.8. Musobaqa qatnashchisi uchrashuv qaydnomasiga 11 nafar asosiy va 9 nafar zaxira futbolchisini kiritishi uchun ruxsat etiladi.

15.9. Uchrashuv qaydnomasidan Liga litsenziyaga ega bo'lgan 7 nafargacha rasmiy shaxs joy olishi uchun ruxsat etiladi.

15.10. Mazkur bobning 9-bandida ko'rsatilgan klub rasmiylari orasida klub shifokorining bo'lishi shart.

15.11. Jamoa uchrashuv qaydnomasiga diskvalifikatsiya qilingan futbolchini kiritgan holatda g'abala qozonsa yoki durang o'ynasa, unga nisbatan texnik mag'lubiyat yoziladi. Bunda ushbu uchrashuvda urilgan gollar hisobdan chiqariladi, ammo olingen ogohlantirish va chetlashtirishlar o'z kuchida qoladi.

15.12. Diskvalifikatsiya qilingan futbolchini qaydnomaga kiritgan holatni sodir etgan jamoa o'sha uchrashuvda 0:3 dan yirikdan ko'rinishda mag'lubiyatga uchragan bo'lsa, texnik mag'lubiyat mazkur reglamentda qayd etilgan holat bilan tartibga solinadi.

15.13. Jamoa stadionga kechikib yetib kelgan futbolchini qaydnomaga uchrashuv startiga 20 daqiqa qolguniga qadar kiritishga haqli. Buning uchun jamoa rasmiysi Liga komissariga murojaat qilishi talab etiladi.

15.14. Liga komissari hamda bosh murabbiy tomonidan imzolangan uchrashuv qaydnomasiga biror futbolchining kutilmagan jarohati sabab uchrashuv startigacha o'zgartirish kiritish zaruriyat vujudga kelsa, qaydnomaga o'zgartirish kiritiladi. Bunda jarohatlangan futbolchiga uchrashuvni zaxira o'rindig'ida kuzatish hamda faqatgina keyingi rasmiy uchrashuvdan boshlab maydonga tushish uchun ruxsat etiladi.

15.15. Jamoa shu bobning 14-bandidan kelib chiqib uchrashuv startigacha biror futbolchini almashtirishga majbur bo'lsa, klub uchrashuv davomida shu bobning 5-bandida ko'rsatilgan limitdan to'liq foydalanish huquqini saqlab qoladi.

15.16. Jamoa stadionga belgilangan vaqtidan kechikib yetib kelsa, uning rasmiysi Liga komissaridan futbolchilar kiyim almashtirishi hamda chigalyozdi mashg'ulotlarini o'tkazishi uchun o'zin starti vaqtidan keyin umumiylis hisobda yana 15 daqiqa vaqt so'rashga haqli.

15.17. Uchrashuv belgilangan vaqtidan 16 daqiqaga kechikishni boshlasa, aybdor jamoaga nisbatan texnik mag'lubiyat qo'llaniladi.

15.18. Tez tibbiy yordam mashinalari yoki xavfsizlik uchun javobgar organlarning kechikishi oqibatida uchrashuv o'z vaqtida start olmasa, Liga komissari 30 daqiqadan keyin mezbon jamoa nisbatan texnik mag'lubiyat yozishga haqli bo'ladi.

15.19. Jamoa vakili uchun litsenziya musobaqada ishtirok etish va tegishli zonaga kirish huquqini beruvchi yagona hujjat hisoblanadi. Litsenziya egasi uchrashuv qaydnomasiga kiritilgan taqdirida texnik zonaga qo'yiladi.

15.20. Uchrashuv qaydnomasiga kiritilgan shaxs hamda zaxira futbolchilar texnik zonada maxsus ajratilgan joyda bo'lishi shart. Mezbon jamoa zaxira hakamining chap tomonida, mehmon jamoa o'ng tomonida maydonga qarab joylashadi.

15.21. Uchrashuv qaydnomasiga kiritilgan shaxs ko'ksida texnik zonaga kirishga ruxsat beruvchi litsenziya bo'lishi talab etiladi.

15.22. Uchrashuv qaydnomasiga kirgan zaxira futbolchisiga o'z zaxira o'rindig'iga eng yaqin maydon burchagida to'psiz (darvozabon bundan mustasno) chigalyozdi mashg'ulotini bajarish uchun ruxsat etiladi.

15.23. Texnik zonada tamaki va boshqa turdag'i mahsulotlar chekish, spirtli ichimliklar iste'mol qilish taqiqlanadi.

15.24. Uchrashuv qaydnomasidan joy olgan rasmiy shaxsga mobil aloqa vositasidan foydalanish taqiqlanadi (maxsus ruxsat etilgan texnik vositalar bundan mustasno). Bunda hech qanday texnik vosita uchrashuv rasmiylariga e'tiroz bildirish uchun asos bo'lmasligi shart.

15.25. Jamoa bosh murabbiyi texnik zonada dress-kodga amal qilish talab etiladi.

15.26. Uchrashuv vaqtida jamoa rasmiylari orasidan faqatgina bosh murabbiyga texnik zonada futbolchilarga ko'rsatma berish uchun ruxsat etiladi. Bunda bosh murabbiy chet el fuqarosi bo'lib, futbolchilar bilan muloqot uchun tarjimon yordami zarur bo'lsa, bosh murabbiy ko'rsatma berishda tarjimondan foydalanishga haqli.

15.27. Jamoa bosh murabbiyi diskvalifikatsiya yoki boshqa sabab bilan uchrashuvda ishtirok eta olmayotgan bo'lsa, texnik zonada futbolchilarga ko'rsatma berish vakolati bor jamoa rasmiysi qaydnomaga to'ldirish jarayonida Liga komissariga alohida ko'rsatilishi talab etiladi.

15.28. Musobaqa Liga tomonidan belgilangan muddat va vaqtida o'tkaziladi. Vaqt (kun va soat) quyidagi hollarda o'zgartirilishi mumkin:

- oldindan taxmin qilishning imkon bo'lмаган fors-major vaziyat va hodisalarining yuzaga kelishi natijasida uchrashuvni o'tkazish, boshlash, davom ettirish, qayta boshlash va tugatish imkon bo'lмаганida. Bunday hodisalar qatoriga avariya, yong'in, suv toshqin, zilzila, epidemiologik va boshqa tabiiy ofatlar, shuningdek, musobaqa tashkilotchilari va futbolchilarga bog'liq bo'lмаган har qanday boshqa tafsilotlar kiradi. Bunday holatlarda uchrashuvning qachon va qay tartibda davom ettirilishi masalasi Liga tomonidan belgilanadi;
- musobaqa jadvaliga Liga tomonidan o'zgartirish kiritilganida.

15.29. Elektr yoritish tizimidagi muammo 60 daqiqa ichida bartaraf etilmagan oqibatida uchrashuvni boshlash, davom ettirish, qayta boshlash va tugatish imkon bo'lmasa, maydon egasi bo'lgan jamoaga nisbatan texnik mag'lubiyat yoziladi.

**16-bob**

Jamoaning musobaqada ishtirok etishi uchun moliyaviy shartlar

16.1. Jamoa Liga musobaqasida qatnashish uchun belgilangan miqdorda qatnashchilik badal pulini (keyingi o'rnlarda – badal) to'lab berishi talab etiladi. Badal miqdori Liga Ijroiya qo'mitasi tomonidan belgilanadi.

16.2. Musobaqada ishtirok etuvchi jamoa rasmiy uchrashuvni tashkil etish bilan bog'liq barcha sarf-xarajatni o'z zimmasiga oladi.

16.3. Agar jamoa musobaqa qatnashchilari tarkibidan chiqarilgan bo'lsa, u tomonidan avval amalga oshirilgan badal va boshqa to'lovlar qaytarilmaydi.

16.4. Liga o'zi tashkil etayotgan musobaqada faoliyat olib boruvchi komissarlari xizmati uchun to'lovlar, uning ikki tomonlama yo'lkerasi hamda yashashi uchun xarajatlarni o'z zimmasiga oladi.

16.5. Musobaqada faoliyat olib boruvchi hakamlar va nazoratchi uchun ikki tomonlama yo'lkerira va yashash xarajatlari O'zFHM tomonidan amalga oshiriladi.

16.6. Uchrashuv rasmiysining ovqatlanishi, kutib olinishi, kuzatilishi bilan bog'liq xarajatlar mezbon jamoa hisobidan amalga oshiriladi. Bunda uchrashuv rasmiylarini kutib olish lokatsiyalari Liga Ijroiya qo'mitasi qarori bilan har bir klub uchun alohida belgilab beriladi.

16.7. Musobaqada faoliyat olib boruvchi hakamlar hamda nazoratchi uchun xizmat to'lovleri O'zFHM tomonidan amalga oshiriladi.

16.8. Liga badal to'lovi, jarimalar bo'yicha qarzdorlik, shuningdek, legioner futbolchi va xorijiy mutaxassisni ro'yxatdan o'tkazganlik uchun belgilangan to'lovni to'lamagan yoki belgilangan muddatda to'liq to'lamagan futbol klubini musobaqa qatnashchilari safidan chetlashtirishga haqli.

**17-bob**

Liga komissarining musobaqadagi faoliyatini tartibga solish

17.1. Uchrashuvni tashkil etish va o'tkazishni nazorat qilish uchun Liga tomonidan komissar tayinlanadi.

17.2. Uchrashuvni boshlash yoki uni o'tkazmaslik masalasi bevosita Liga komissari tomonidan hal qilinadi.

17.3. Liga komissarlari ro'yxati maxsus o'quv-seminarida ishtirok etib, uning yakuniga ko'ra tavsiya etilgan mutaxassislar orasidan shakllantiriladi.

17.4. Liga komissari uchrashuv startiga 60 daqqa qolguniga qadar zaxira hakami va jamoa rasmiysi bilan birgalikda uchrashuv qaydnomasiga futbolchilarning ism-

familiyasi va raqamlarini (o'sish tartibida), shuningdek, rasmiy shaxslarning lavozimini ko'rsatgan holda kiritadi.

17.5. Liga komissari uchrashuvni mazkur reglamentga muvofiq tashkil etish, xavfsiz o'tkazilishini nazorat qilish, xuquq-tartibot organlari, stadion va klub rasmiylari, futbolchilar, tomoshabinlar harakatlarini baholash uchun mas'ul hisoblanadi.

17.6. Liga komissari uchrashuvga tayyorgarlik ko'rish va o'tkazish borasida bahsli masalalar yuzaga kelgan hollarda xal etuvchi ovozga ega.

17.7. Nazoratchi va hakamlar brigadasi Liga komissariga bo'y sunadi.

#### 18-bob

Musobaqada hakamlik qilishni tartibga solish

18.1. Hakamlik mazkur reglament va IFAB tomonidan qabul qilingan o'zgartirish, qo'shimchalar asosida amalga oshiriladi.

18.2. Musobaqada O'zFHM tomonidan tayinlangan hakamlar faoliyat olib boradi.

18.3. Futbol klubi uchrashuvga tayinlangan hakamni almashtirish borasida murojaat qilishga haqli emas.

18.4. Uchrashuvga tayinlangan hakamlar brigadasi unga yetib kela olmasa, O'zFHM uchrashuvga HA hakamlaridan birini tayinlaydi. Yordamchi hakamlardan biri biror sababga ko'ra maydonga chiqa olmasa, zaxira hakami uning o'rnini egallaydi va bir vaqtning o'zida zaxira hakami vazifasini ham bajaradi.

18.5. Uchrashuv boshlanishidan kamida bir soat oldin bosh hakam Liga komissari bilan birga futbol maydonini ko'zdan kechiradi va uning sifatini 5 ballik tizimda baholaydi. Mazkur baho uchrashuv qaydnomasida ko'rsatiladi. Baholash jarayonida maydon bilan bog'liq muammo yuzaga kelsa, mezbon tomon mazkur muammoni uchrashuv startigacha hal qilishi talab etiladi.

18.6. Zaxira hakami Liga komissari bilan birgalikda klub rasmiylari litsenziyasini tekshiradi. Jamoa rahbarlari hamda klub rasmiy shaxslari futbolchilarni uchrashuvda ishtirok etishi qoidalariga rioya qilishi uchun mas'ul.

18.7. Maydonga chiqishdan avval hakamlar brigadasi uchrashuv qaydnomasiga kiritilgan futbolchilar litsenziyasini tekshirishi, shuningdek, futbolchilarning raqamlari uchrashuv qaydnomasiga mos ekanligini solishtirishi talab etiladi.

18.8. Futbolchini almashtirish oldidan zaxira hakamiga almashtirish varaqasi taqdim etiladi.

18.9. Zaxira hakami maydon perimetri bo'y lab texnik va boshqa zonalarga oid xavfsizlik qoidalariga rioya qilinishi uchun mas'ul. U to'p uzatib turadigan yosh futbolchilar va o'z xizmat vazifasini bajaradigan boshqa texnik xodimlarga tegishli yo'riqnomaga beradi.

18.10. Uchrashuv yakunlangandan so'ng bosh hakam Liga komissari bilan birga 30 daqiqa davomida uchrashuv qaydnomasini to'ldirishi talab etiladi. Agar uchrashuv davomida ogohlantirishlar, chetlashtishlar va futbolchilar jarohatlari, shuningdek, stadionda tartibbuzarliklar yuz bergan bo'lsa, bosh hakam Liga komissari bilan birgalikda bu haqda bat afsil uchrashuv qaydnomasida bayon etishi shart.

18.11. Uchrashuvdan oldin, uchrashuv davomida va uchrashuvdan keyin, shuningdek, hakamlar xonasida yoki hakamlar brigadasining yo'lida yuz bergan barcha noxushliklar va chetlatishlar (ikkinci ogohlantirish va "yaqqol gol urish uchun imkoniyatidan mahrum qilish" uchun chetlashtirish bundan mustasno) haqida bosh hakam va uning yordamchilari komissarni ogohlantirib, Liga nomiga bildirgi xati yuborishi shart.

18.12. Hakam uchrashuvda yuz bergan ogohlantirish yoki chetlatish, boshqa noxushliklar haqida ma'lumotlarni qaydnomaga kiritishni Liga komissariga bildirmagan bo'lsa, u O'FA "Intizom kodeksi"ga muvofiq musobaqalarda faoliyat olib borishdan ma'lum muddatga chetlashtiriladi.

18.13. O'FA, O'zFHM va O'zPFL o'zaro kelishgan holda musobaqaga xorijlik hakam yoki hakamlar guruhini jalb qilishga haqli.

18.14. Hakamlar brigadasi Liga komissariga bo'ysunadi.

#### **19-bob**

Musobaqada nazoratchilik qilishni tartibga solish

19.1. Musobaqada O'zFHM tomonidan tayinlangan nazoratchi faoliyat olib boradi.

19.2. Futbol klubi uchrashuvga tayinlangan nazoratchini almashtirish borasida murojaat bilan chiqishga haqli emas.

19.3. Nazoratchi mazkur Reglament va IFAB tomonidan qabul qilingan o'zgartirish, qo'shimchalar, "Futbol bo'yicha musobaqalarda hakamlik sifati uchun hakamlarni baholash bo'yicha yo'rinqoma" talablariga qat'i rioya etishi shart.

19.4. Liga komissari ishtiroy etmayotgan uchrashuvda O'zFHM nazoratchisi uchrashuv davomida Liga komissari vazifasini bajarishi talab etiladi.

19.5. Nazoratchi Liga komissariga bo'ysunadi.

#### **20-bob**

Hakam qaroriga shikoyat yoki e'tiroz berish tartibi

20.1. Hakam qarorlari bo'yicha shikoyat yoki e'tiroz mazkur reglamentga muvofiq beriladi va ko'rib chiqiladi.

20.2. Hakamlik sifatiga nisbatan futbol klubida e'tirozlar mavjud bo'lsa, bosh murabbiy uchrashuv yakuniga yetganidan keyingi 30 daqiqa ichida bu haqda Liga

komissariga ma'lum qilishga hamda o'z e'tirozini uchrashuv qaydnomasida imzolashni talab qilishga haqli.

**20.3.** Hakamlik sifatiga nisbatan rasmiy e'tiroz yozgan futbol klubi 24 soat ichida mazkur uchrashuv videoyozuvini (aniq holatlar daqiqalari bilan keltirilgan vaziyatning qisqacha ta'rifi) Ligaga taqdim etishi talab etiladi. Bunda hakamning mazkur reglament va "O'yin qoidalari" talablaridan kelib chiqqan harakat yoki harakatsizligiga nisbatan e'tiroz beriladi.

**20.4.** Qaydnama uchrashuv rasmiylari tomonidan imzolab bo'lingach, shikoyat va e'tirozlar qabul qilinmaydi.

**20.5.** Quyidagilar ko'rib chiqilmaydi:

- belgilangan muddatda kiritilmagan shikoyat yoki e'tirozlar;
- uchrashuv qaydnomasida qayd etilmagan shikoyat yoki e'tiroz;
- 48 soat davomida klub shikoyat yoki e'tiroz uchun pullik to'lovni amalga oshirmagan shikoyat yoki e'tiroz.

**20.6.** Musobaqa o'tkazishni tashkil etish bilan bog'liq shikoyat yoki e'tiroz Liga komissariga uchrashuv boshlanishidan kamida 60 daqiqa oldin yozma ravishda taqdim etiladi. Liga komissari mazkur e'tiroznomani musobaqa bildirisiga ilova qiladi.

**20.7.** Hakamlik bilan bog'liq shikoyat yoki e'tiroz pullik to'lov Liga hisob-raqamiga amalga oshirilganidan so'ng ko'rib chiqish uchun tegishli qo'mitaga kiritiladi. Shikoyat yoki e'tiroz mazkur shikoyat uchun to'lov amalga oshganidan keyingi 3 ish kuni ichida ko'rib chiqiladi.

Hakamlik bilan bog'liq shikoyat yoki e'tirozni ko'rib chiqish uchun to'lov — 5 000 000 so'm (besh million) so'm.

**20.8.** Shikoyat yoki e'tirozlarni ko'rib chiqish uchun amalga oshirilgan pullik to'loving qaytarilishiga shikoyat yoki e'tirozning qanoatlantirilishi, shikoyat yoki e'tirozda keltirilgan tafsilotlarning asoslanganligi va mazkur Reglamentga zid ekanligining tan olinishi asos bo'ladi.

**20.9.** Futbol klubi o'z shikoyat yoki e'tirozi ko'rib chiqilishi uchun to'lovni uchrashuvdan keyingi ikki bank ish kuni ichida amalga oshirmsa va bu vaqtida shikoyat yoki e'tiroz qaytarib ham olinmagan bo'lsa, mazkur klub shu bobning 7-bandida ko'rsatilgan to'lov miqdorining teng yarmini jarima sifatida to'lab berishi talab etiladi.

**20.10.** Futbol klubi kiritgan e'tiroz yoki shikoyatini 48 soat ichida qaytarib olsa, unga nisbatan intizomiy chora qo'llanilmaydi.